

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Digital Leadership Components of Large Secondary School Administrators
under the Office of the Basic Education Commission

พรมมา จันทรโคตร¹ วัลนิกา ฉลากบาง² และวันเพ็ญ นันทะศรี³

Phornma Juntrakote, Wannika Chalakbang and Wanphen Nanthasri

Received: June 18, 2023

Revised: July 13, 2023

Accepted: July 18, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 แหล่ง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล 2) สัมภาษณ์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบที่ได้สังเคราะห์จากเอกสาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของ

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: giranaj577@gmail.com, Tel. 061-7959823

ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านความรู้ดิจิทัล 3) ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล 4) ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล และ 5) ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารโรงเรียน, โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

Abstract

This research article aimed to study the digital leadership components of large secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission. There were 3 steps to proceed: 1) to study the literature on digital leadership elements of the large secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission from 12 sources to synthesize digital leadership elements; 2) to Interview digital leadership elements of administrators of large secondary schools by 5 school administrators; and 3) to assess the suitability and feasibility of digital leadership elements of administrators of large secondary schools under the Office of the Basic Education Commission according to the framework synthesized from the document by 5 experts in the interview process with school administrators. A semi-structured interview was used. Data were analyzed using content analysis. The process of evaluating suitability and feasibility by experts used a 5-level evaluation scale questionnaire to analyze data in terms of content, mean, and standard deviation. The results of the research found that the digital leadership components of large secondary school administrators under the Office of the Basic Education Commission had 5 components: 1) digital vision aspect, 2) digital knowledge aspect, 3) digital professionalism aspect, 4) digital technology and communication skills aspect, and 5) digital management aspect.

Keywords: Digital Leadership, School Administrators, Large Secondary Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤติที่ประเทศต้องเผชิญเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ความท้าทายใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ของโลก คือ การก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things) ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ มีโปรแกรมใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ รวมถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมนุษย์สามารถพกพาติดตัวไปด้วยตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 ของประเทศในแถบเอเชีย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คำนวณและเพียงพอต่อการใช้งาน (จิณฉัตร ปะโคทั้ง, 2561) และมีภาวะผู้นำแบบดิจิทัล เป็นกระบวนการหรือความสามารถ หรือพฤติกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้อิทธิพลและอำนาจที่มีกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจโดยที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถในการนำกระบวนการทางดิจิทัลมาใช้อย่างเหมาะสมและนำทางพฤติกรรมของบุคคลไปสู่การบรรลุเป้าหมาย พร้อมทั้งจะผลักดันและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา และการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท (กนกอร สมปราชญ์, 2562) ผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางดิจิทัล กล่าวคือผู้บริหารต้องมีทักษะในการนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกันหรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการ

ทำงานหรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถในการใช้ (Use) เข้าใจ (Understand) สร้าง (Create) เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในโรงเรียนโดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Sheninger, E.C., 2014)

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนและบุคลากรจำนวนมากทำให้การบริหารจัดการเป็นไปไม่เต็มศักยภาพ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ทำให้การจัดการเรียนการสอนในแบบเดิม ไม่อาจกระทำได้ ยิ่งทำให้เห็นความสำคัญและจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น การใช้ทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ดิจิทัลจะทำให้ก้าวข้ามกับดักทางการศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และเป็นความท้าทายทางการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อนำมาใช้บูรณาการบริหารจัดการในสถานศึกษาในภาวะวิกฤติที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกให้สำเร็จ อีกทั้งนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัลเพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน และการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และการนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษา ปัจจุบันมีสถานศึกษา กว่า 30,000 แห่ง ยังประสบปัญหาด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และโรงเรียนอีกจำนวนมาก ยังมีปัญหาเรื่องความเร็วในการเชื่อมต่อการให้บริการไม่ทั่วถึง นอกจากนี้จำนวนคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์การเรียนการสอนยังมีไม่เพียงพอต่อผู้เรียนและล้าสมัย รวมทั้งครูผู้สอน ขาดความชำนาญในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอน ทำให้ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2561) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารงานกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นอย่างมาก ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ประภาส วรณทอง, 2559) และพบว่า สถานศึกษาหลายแห่งประสบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามที่ปรากฏในงานวิจัยของอุศมาน หลีสันมะหมัด (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 พบว่า บุคลากรขาดความชำนาญ และประสบการณ์ในการนำสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูคือบุคลากรมีความสำคัญต่อการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา คุณภาพในการปฏิบัติงานของครูขึ้นอยู่กับ ทัศนคติของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ ทองมีศรี (2556) กล่าวว่าไว้ว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้น ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดลึกซึ้งสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการและสร้างนวัตกรรม เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำดิจิทัลแล้วจะส่งผลให้ครูเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในความรู้ความสามารถของผู้บริหารส่งผล ให้ครูมีความกล้าคิดกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ปัจจัยความสำเร็จในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาครูและสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) การศึกษาที่ยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มี

คุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษานักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสพการณ์ ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบที่นำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีภาวะผู้นำดิจิทัลและเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาตนเองซึ่งจะนำไปสู่การบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกะระห้องค์ประกอบ โดยการศึกษาแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง 12 แหล่ง ได้แก่ อีระ รุญเจริญ (2557); วิโรจน์ สารรัตน์ (2557); มลิวลย์ ธรรมแสง (2558); จันทนา แสนสุข (2559); จิรพล สังข์โพธิ์ (2560); กนกอร สมปราชญ์ (2562); สุภาวิช เขาวนเกษม และคณะ (2562); Plomion, B. (2011); Curious, C. (2013); Zhu, P. (2014); Contributor (2017) และ Hood, D. (2017) โดยใช้เกณฑ์ค่าความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด ผลการสังเคราะห์สรุปได้ว่ามี

5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านความรู้ดิจิทัล 3) ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล 4) ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล และ 5) ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล ได้มาจากการสังเคราะห์ 12 แหล่งที่เชื่อถือได้

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล จากแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยผู้วิจัยได้พิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้บริหารโรงเรียน ระดับการศึกษาปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบผลสำเร็จ ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทางด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในปีการศึกษา 2563-2564

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล โดยผู้วิจัยได้พิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารระดับนโยบายและเป็นต้นแบบของผู้นำที่ดี มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 1 คน
- 2) ผู้บริหารการศึกษา ระดับเขตพื้นที่ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกและมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน ระดับการศึกษาปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญหรือประสบผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

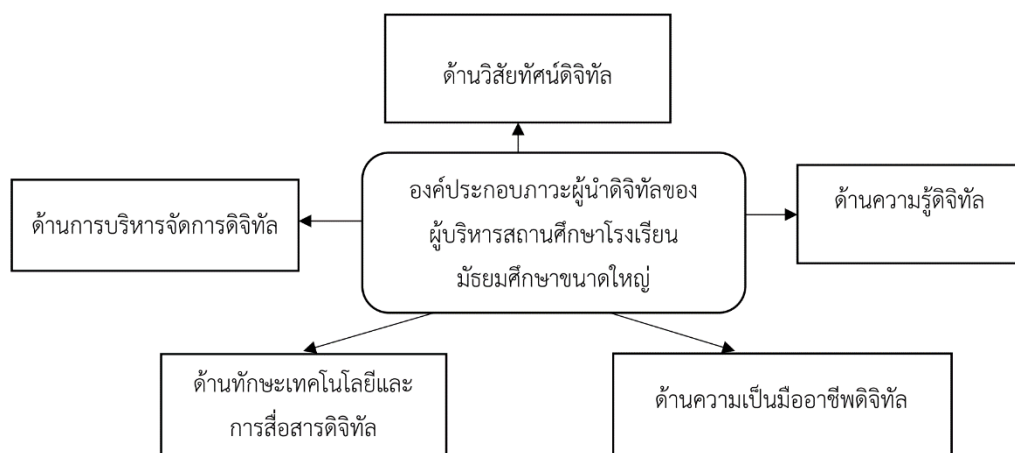
ขั้นตอนการสัมภาษณ์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประเด็นสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงคะแนนความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของ

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารสู่ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยแสดงในรูปความถี่ ตั้งแต่ 6 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ความถี่ 11 คิดเป็นร้อยละ 91.66 2) ด้านความรู้ดิจิทัล ความถี่ 10 คิดเป็นร้อยละ 83.33 3) ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล ความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 66.66 4) ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล ความถี่ 8 คิดเป็นร้อยละ 66.66 และ 5) ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล ความถี่ 7 คิดเป็นร้อยละ 58.33 และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 คน พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 5 องค์ประกอบ แสดงได้ภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ มาจัดทำเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบ นิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ (ตัวบ่งชี้) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล	การกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ของสถานศึกษาที่จะดำเนินกิจกรรมขององค์กรโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน และนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงสู่การปฏิบัติ	1) การกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ของสถานศึกษา 2) ดำเนินกิจกรรมขององค์กรโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน 3) นำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงสู่การปฏิบัติ
2. ด้านความรู้ดิจิทัล	ผู้บริหารมีความรู้พฤติกรรมหรือทักษะที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการทำงานหรือระบบงานในองค์กร การใช้และเข้าใจดิจิทัล การรู้สารสนเทศ ที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	1) การนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการทำงานหรือระบบงานในองค์กร 2) การใช้และเข้าใจดิจิทัล 3) การรู้สารสนเทศ ที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 4) การวัดและการประเมินผล
3. ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล	ผู้บริหารสามารถสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย การจัดหาทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาความรู้ ของผู้บริหารมืออาชีพ	1) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย 2) การจัดหาทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การพัฒนาความรู้ของผู้บริหารมืออาชีพ
4. ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล	ผู้บริหารมีความสามารถและพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้อื่นการประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย โดยใช้สื่อเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อการสื่อสารกับนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล 3) การสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล 4) การสื่อสารกับนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	พฤติกรรมบ่งชี้
5. ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล	ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คำนึงและเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และ การสร้างสถานการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม	1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 2) การบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คำนึงและเพียงพอต่อการใช้งาน 3) แสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพ แวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ 4) การสร้างสถานการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

จากตารางที่ 1 พบว่าแต่ละองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยเพื่อให้ได้นิยามเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมบ่งชี้ จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ แสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล		4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.1	การกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	ดำเนินกิจกรรมขององค์กรโดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.3	นำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงสู่การปฏิบัติ	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านความรู้ดิจิทัล		4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.1	การนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการทำงานหรือระบบงานในองค์กร	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2	การใช้และเข้าใจดิจิทัล	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	การรู้สารสนเทศ ที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4	การวัดและการประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล		4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.1	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2	การจัดหาทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3	การพัฒนาความรู้ของผู้บริหารมืออาชีพ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล		4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
4.1	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มากที่สุด
4.2	การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.3	การสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
4.4	การสื่อสารกับนักเรียน ครู บุคลากร และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล		4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.1	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี การสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2	การบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คำนึงและเพียงพอต่อการใช้งาน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5.3	แสดงศักยภาพทางด้านการบริหาร และจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5.4	การสร้างสถานการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า

1. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบหลักภาพรวมพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านการบริหารจัดการดิจิทัล มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45) และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาเป็นด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.55) และด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัลที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.55)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้และมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การกำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) ของสถานศึกษา ดำเนินกิจกรรมขององค์กร โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน และนำวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันสร้างกับสมาชิกในองค์กรลงสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45)

2.2 ด้านความรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้ ได้แก่ การนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการทำงานหรือระบบงานในองค์กร ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45) การใช้และเข้าใจดิจิทัล ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45) การรู้สารสนเทศที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.55) และการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45)

2.3 ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้และมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย การจัดหาทรัพยากร การเข้าถึงความรู้ การรับความคิดเห็น การติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาความรู้ของผู้บริหารมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.60$, $S.D.=0.55$)

2.4 ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล ($\bar{X} = 4.60$, $S.D.=0.55$) และมี 3 ตัวบ่งชี้ คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล และการสื่อสารกับนักเรียน ครู บุคลากรและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $S.D.=0.55$)

2.5 ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวบ่งชี้และมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คำนวณและเพียงพอต่อการใช้งาน แสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และการสร้างสถานการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.80$, $S.D.=0.45$)

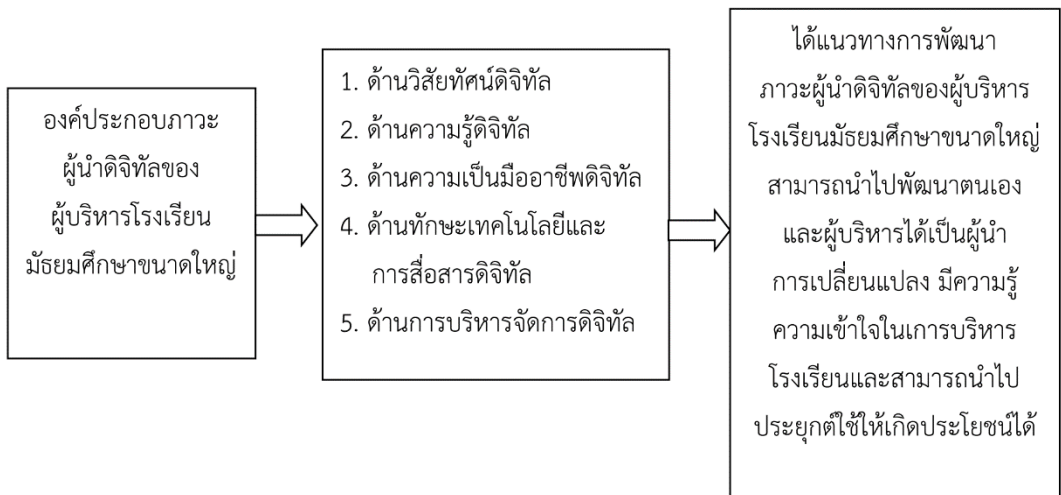
อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงตามลำดับความถี่ขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านความรู้ดิจิทัล 3) ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล 4) ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล และ 5) ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล องค์ประกอบทั้ง 5 สามารถส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลได้ สอดคล้องกับจันทนา แสนสุข (2559; อ้างถึงในสุขญา โกลวานิช, 2563) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง จากการประเมินทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรมี ได้แก่ 1) การรู้ดิจิทัล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการค้นหา การ

ประเมิน การใช้ การแบ่งปัน และการสร้างสรรค์เนื้อหา 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยการสร้างกลยุทธ์การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน 3) การประชาสัมพันธ์ โดยสนับสนุนให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ ดิจิทัลสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมแบบดิจิทัล 4) การแสดงตนเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการสนับสนุนบุคลากรอย่างจริงจัง 5) การสื่อสารถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดิจิทัลให้บุคลากรนำไปปฏิบัติ 6) การปรับตัว การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน 7) ความตระหนักในตนเอง สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น 8) การรับรู้ทางวัฒนธรรม การสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง งานวิจัยของศิริรัตน์ ทองมีศรี (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้น ทักษะดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดลึกซึ้งสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ บูรณาการ และสร้างนวัตกรรม เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำดิจิทัลแล้วจะส่งผลในการปฏิบัติงานเพื่อการเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ผู้บริหารมีศักยภาพด้านเทคโนโลยี และส่งเสริมครูให้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในความรู้ความสามารถของผู้บริหาร

องค์ความรู้ใหม่

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยเฉพาะด้านความรู้ดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการรู้สารสนเทศ ที่มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่สามารถนำไปพัฒนาตนเองและผู้บริหารสถานศึกษาได้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ แสดงได้ภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ โดยเรียงตามลำดับความถี่ขององค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ด้านความรู้ดิจิทัล 3) ด้านความเป็นมืออาชีพดิจิทัล 4) ด้านทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสารดิจิทัล และ 5) ด้านการบริหารจัดการดิจิทัล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยจากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ไปเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารด้านภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพตามบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาใหญ่ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ โดยศึกษาตามขนาดโรงเรียน เล็ก กลาง ใหญ่ เพื่อให้ได้สารสนเทศในการพัฒนาผู้บริหารในโรงเรียนให้มีความชัดเจนมากขึ้น
2. ศึกษาแนวทางการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสื่อและนวัตกรรม เป็นต้น เพราะนอกจากภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว

องค์ประกอบอื่น ๆ ก็มีความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2562). *ภาวะผู้นำ: แนวคิด ทฤษฎีและการพัฒนา*. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ.2561-2580)*. เข้าถึงได้จาก <https://ict.moph.go.th/th/extension/718>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565*. เข้าถึงได้จาก <https://bict.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/03/digital-63-65.pdf>
- จันทนา แสนสุข. (2559). *ภาวะผู้นำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : บริษัททริปเพิล กรุ๊ป จำกัด.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์. (2560). *ภาวะผู้นำในการบริหารยุคดิจิทัล: องค์การไอทีและองค์การที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ประภาส วรรณทอง. (2559). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 6(2), 112-126.
- มลิวัลย์ ธรรมแสง. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*, 11(2), 10-11.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนวัตกรรมการพัฒนาร่วมสมัยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2556). ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้บริหาร ลักษณะงานของครู และแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 5(1), 41-53.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : 21 เซนจูรี.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุชนา โกมลวนิช และคณะ. (2563). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21* (น.700-708). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภาวิช เขาวนเกษม และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 3(3), 85-99.
- อุศมาน หลีสันมะหมัด. (2560). *สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Contributor. (2017). *Skill in digital leadership*. Retrieved from <https://digitalmarketinginstitute.com/blog/03-04-18-the-most-indemand-skills-in-digital-leadership>
- Curious, C. (2013). *Digital Leadership or just leadership?*. Retrieved from <http://www.curiouscatherine.info/2013/06/02/digital-leadership-or-just-leadership>.
- Hood, D. (2017). *10 skills for digital leadership at accounting firms*. Retrieved from <https://www.accountingtoday.com/opinion/10-skills-fordigital-leadership-at-accounting-firms>
- Plomion, B. (2011). *Digital leader*. Retrieved from <https://www.adweek.com/contributor/ben-plomion/digital-leadership>.

Sheninger, E.C. (2014). *Digital Leadership: Changing Paradigms for Changing Times*. United States of America : Corwin.

Zhu, P. (2014). *Five Key Elements in Digital Leadership*. Retrieved from <http://futureofcio.blogspot.com/2014/10/digital-leadership-effectiveness.html>